

เปรียบเทียบประสิทธิภาพของสื่อหนังสือการ์ตูนและเกมส์ในการให้ความรู้
เรื่องกฎหมายแรงงานเด็ก : ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กนักเรียนในเขตจังหวัด

สุรินทร์ นครราชสีมา เชียงใหม่ และ กรุงเทพมหานคร

นางสาววิมลมาศ สุ่มะโน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

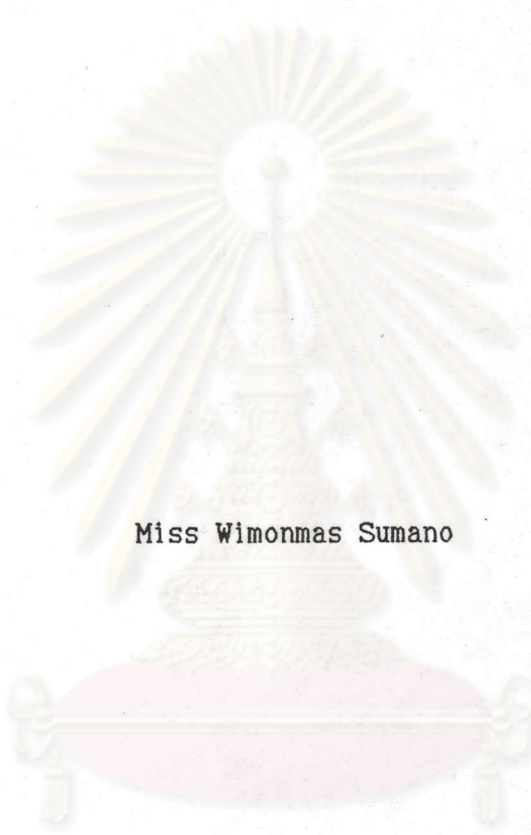
ISBN 974-569-029-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014098

117419008

THE COMPARATIVE STUDY OF THE EFFECTIVENESS OF
CARTOON BOOKLET AND GAMES IN CHILD LABOUR CAMPAIGN
: A CASE STUDY OF STUDENTS IN SURIN, NAKHON RACHASIMA,
CHIANG MAI AND BANGKOK METROPOLIS

Miss Wimonmas Sumano

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment Requirement

For the Degree of Master of Arts

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

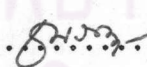

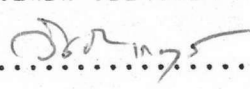
ISBN 974-569-029-7

วิทยานิพนธ์ เปรียบเทียบประสิทธิผลของสื่อหนังสือการ์ตูนและเกมส์ในการให้ความรู้
เรื่องกฎหมายแรงงานเด็ก : ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กนักเรียนในเขตจังหวัด
สุรินทร์ นครราชสีมา เชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาววิมลมาศ สุ่มะโน
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวัต บุญลือ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วิชระภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัฒนา วงษ์กะพันธ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวัต บุญลือ)

..... กรรมการ
(อาจารย์พชณี เชยจรรยา)

..... กรรมการ
(ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

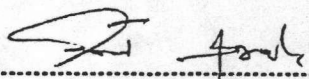
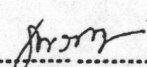
วิมลมาศ สุมะโน : เปรียบเทียบประสิทธิผลของหนังสือการ์ตูนและเกมส์ในการให้ความรู้
เรื่องกฎหมายแรงงานเด็ก : ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กนักเรียนในเขตจังหวัดสุรินทร์ นครราชสีมา
เชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร (THE COMPARATIVE STUDY OF THE EFFECTIVENESS
OF CARTOON BOOKLET AND GAMES IN CHILD LABOUR CAMPAIGN : A CASE STUDY
OF STUDENTS IN SURIN, NAKHON RACHASIMA, CHIANG MAI AND BANGKOK METRO-
POLIS) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร. ธนวัต บุญลือ, 150 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของหนังสือการ์ตูนและเกมส์
ในการให้ความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กแก่เด็กนักเรียนโดยศึกษาเฉพาะกรณีเด็กนักเรียนในเขตจังหวัด
สุรินทร์ นครราชสีมา เชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน

ผลการวิจัยพบว่า หลังจากได้รับหนังสือการ์ตูนหรือเกมส์แล้ว เด็กนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง
ในระดับความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพศ อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงระดับ
ความรู้ แต่ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงระดับความรู้ เด็กนักเรียนในกรุงเทพมหานคร
และในส่วนภูมิภาคมีความแตกต่างกันในการเปลี่ยนแปลงระดับความรู้ ประสิทธิภาพของหนังสือการ์ตูนและ
เกมส์มีความแตกต่างกันในด้านการให้ความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็ก

ในความคิดเห็นของเด็กนักเรียนที่มีต่อหนังสือการ์ตูนหรือเกมส์ พบว่า เด็กนักเรียนส่วนใหญ่
ชอบหนังสือการ์ตูน หรือเกมส์ที่ตนได้รับ และให้เหตุผลว่าเป็นสื่อที่ให้สาระและสนุก ลักษณะสื่อที่เด็กต้อง
การคือ มีสีสันสวยงามมีตัวหนังสือที่อ่านง่าย ใช้ภาษาง่าย

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

WIMONMAS SUMANO : THE COMPARATIVE STUDY OF THE EFFECTIVENESS OF
CARTOON BOOKLET AND GAMES IN CHILD LABOUR CAMPAIGN : A CASE STUDY
OF STUDENTS IN RURIN, NAKHON RACHASIMA, CHIANG MAI AND BANGKOK
METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. THANAVADEE BOONLUE, Ph.D.
150 pp.

The objective of this research is to compare the effectiveness of
cartoon booklet and games in child labour campaign. The secondary school
students are randomly selected from one school in each province.

It was found that after exposure to cartoon booklet or games, there
is significant change in knowledge on child labour laws. However, sex and
age are not significantly related to level of knowledge. Education is
related significantly with knowledge on child labour laws. Students in
Bangkok are different from those in other provinces. The effectiveness of
cartoon booklet is different from games in importing basic information on
child labour laws.

The students expressed their posture attitude toward both cartoon
booklet and games as both give entertainment and information. However, they
prefered more colourful booklet with easy language and easy to read type of
characters.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร. ธนวัต บุญหล่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไข และควบคุมการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ และ อ. พิชนี เขยจรรยา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาในการตรวจแก้ไข ให้คำปรึกษาทางด้านสถิติ ให้คำปรึกษาทางด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัฒนา วงษ์กะพันธ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิระโสภณ และ ดร. ยุกต บุญจรงค์กิจ หัวหน้าภาควิชาการประชาสัมพันธ์ ที่ได้ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในทุกด้าน

ขอขอบพระคุณ อ. จินตนา สุนทรโรทก คุณสุวัฒน์ ตวีสุกุล และคุณชุตินา โชคตารา รวมทั้งเพื่อน ๆ พี่ ๆ นิสิตปริญญาโทสาขานิติศาสตร์พัฒนการรุ่นที่ ๑ ทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจ และให้การช่วยเหลือมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอจดจำ และ ระลึกถึง ในบุญคุณของทุกท่านตลอดไป

วิมลมาศ สุมะโน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
ข้อจำกัดในการวิจัย	6
ปัญหาในการวิจัย	7
สมมติฐานการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2. ทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ทฤษฎีทางการสื่อสาร	9
แนวความคิดของการใช้สื่อ	10
ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้	11
กฎหมายแรงงาน	14
กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน	17
ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สวัสดิการตามกฎหมายแรงงาน	23
หนังสือการทุน	25
3. ระเบียบวิธีวิจัย	43
ประชากร	43
กลุ่มตัวอย่าง	43
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	45
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	45
ข้อจำกัดในการเก็บข้อมูล	46
ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
เกณฑ์การให้คะแนน	47
ตัวอย่างคำถาม	47
กรรมวิธีทางข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
4. ผลการวิจัย	50
5. บทสรุป	99
สรุปผลการวิจัย	101
ข้อเสนอแนะ	109
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก	118
ภาคผนวก ก.	119
ภาคผนวก ข.	141
ประวัติผู้เขียน	150

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนทั้งหมดที่รับสื่อหนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมา จำแนกตามภูมิภาค	51
ตารางที่ 2	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อหนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมา จำแนกตามเพศ	52
ตารางที่ 3	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อหนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมา จำแนกตามอายุ	53
ตารางที่ 4	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อหนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมา จำแนกตามระดับการศึกษา	54
ตารางที่ 5	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อหนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมา จำแนกตามอาชีพของบิดามารดา	55
ตารางที่ 6	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อเกมส์ จำแนกตามภูมิภาค	56
ตารางที่ 7	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อเกมส์ จำแนกตามเพศ	57
ตารางที่ 8	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อเกมส์ จำแนกตามอายุ	58
ตารางที่ 9	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อเกมส์ จำแนกตามระดับการศึกษา	59
ตารางที่ 10	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อเกมส์ จำแนกตามอาชีพของบิดามารดา	60
ตารางที่ 11	แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการรับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อหนังสือการ์ตูน	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 12	แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลัง การรับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อหนังสือการ์ตูน ของเด็กนักเรียนในเขตจังหวัดสุรินทร์	62
ตารางที่ 13	แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลัง การรับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อหนังสือการ์ตูน ของเด็กนักเรียนในเขตจังหวัดนครราชสีมา	63
ตารางที่ 14	แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลัง การรับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อหนังสือการ์ตูน ของเด็กนักเรียนในเขตจังหวัดเชียงใหม่	64
ตารางที่ 15	แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลัง การรับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อหนังสือการ์ตูน ของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร	65
ตารางที่ 16	แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลัง การรับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อเกมส์	66
ตารางที่ 17	แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลัง การรับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อเกมส์ ของเด็กนักเรียนในเขตจังหวัดสุรินทร์	67
ตารางที่ 18	แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลัง การรับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อเกมส์ ของเด็กนักเรียนในเขตจังหวัดนครราชสีมา	68
ตารางที่ 19	แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลัง การรับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อเกมส์ ของเด็กนักเรียนในเขตจังหวัดเชียงใหม่	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 20 แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลัง การรับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อเกมส์ ของเด็กนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร.....	70
ตารางที่ 21 แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างสื่อหนังสือการ์ตูน และเกมส์ ในการให้ความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กแก่เด็กนักเรียน ในเขตจังหวัดสุรินทร์ นครราชสีมา เชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร	71
ตารางที่ 22 แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับความรู้เรื่องกฎหมาย แรงงานเด็ก หลังจากรับสื่อหนังสือการ์ตูนระหว่างเด็กนักเรียนที่มี ภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร และ จังหวัดสุรินทร์	72
ตารางที่ 23 แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับความรู้เรื่องกฎหมาย แรงงานเด็ก หลังจากรับสื่อหนังสือการ์ตูนระหว่างเด็กนักเรียนที่มี ภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร และ จังหวัดนครราชสีมา	73
ตารางที่ 24 แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับความรู้เรื่องกฎหมาย แรงงานเด็ก หลังจากรับสื่อหนังสือการ์ตูนระหว่างเด็กนักเรียนที่มี ภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร และ จังหวัดเชียงใหม่	74
ตารางที่ 25 แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับความรู้เรื่องกฎหมาย แรงงานเด็ก หลังจากรับสื่อเกมส์ระหว่างเด็กนักเรียนที่มี ภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร และ จังหวัดสุรินทร์	75
ตารางที่ 26 แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับความรู้เรื่องกฎหมาย แรงงานเด็ก หลังจากรับสื่อเกมส์ ระหว่างเด็กนักเรียนที่มี ภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร และ จังหวัดนครราชสีมา	76
ตารางที่ 27 แสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับความรู้เรื่องกฎหมาย แรงงานเด็ก หลังจากรับสื่อเกมส์ ระหว่างเด็กนักเรียนที่มี ภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร และ จังหวัดเชียงใหม่	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 28	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีความรู้เรื่องกฎหมาย แรงงานเด็ก หลังจากรับความรู้ด้วยสื่อหนังสือการ์ตูน 78
ตารางที่ 29	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีความรู้เรื่องกฎหมาย แรงงานเด็ก หลังจากรับความรู้ด้วยสื่อหนังสือการ์ตูน 79
ตารางที่ 30	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับการมีความรู้เรื่อง กฎหมายแรงงานเด็ก หลังจากการรับความรู้ด้วยสื่อหนังสือการ์ตูน 80
ตารางที่ 31	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีความรู้เรื่องกฎหมาย แรงงานเด็ก หลังจากรับสื่อเกมส์ 81
ตารางที่ 32	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีความรู้เรื่องกฎหมาย แรงงานเด็ก หลังจากรับสื่อเกมส์ 82
ตารางที่ 33	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับการมีความรู้ เรื่องกฎหมายแรงงานเด็ก หลังจากรับสื่อเกมส์ 83
ตารางที่ 34	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อหนังสือการ์ตูน ในด้านความชอบ หรือ ไม่ชอบ สื่อที่ตนได้รับ 84
ตารางที่ 35	แสดงร้อยละของเหตุผลของเด็กนักเรียนที่ชอบสื่อหนังสือการ์ตูน เรื่อง บุญมา 85
ตารางที่ 36	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียน ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความชอบ หรือ ไม่ชอบภาพของสื่อหนังสือการ์ตูน 86
ตารางที่ 37	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียน ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความชอบ หรือ ไม่ชอบสีของสื่อหนังสือการ์ตูน 87
ตารางที่ 38	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียน ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความชอบ หรือ ไม่ชอบขนาดหรือรูปเล่มของสื่อหนังสือการ์ตูน 88

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 39	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะ ตัวหนังสือที่ใช้ในสื่อหนังสือการ์ตูน	89
ตารางที่ 40	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนในด้านความเข้าใจเนื้อเรื่องของสื่อ หนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมา	90
ตารางที่ 41	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อเกมส์ในด้านความชอบ หรือไม่ชอบสื่อที่ตนได้รับ	91
ตารางที่ 42	แสดงร้อยละของเหตุผลของเด็กนักเรียนที่ชอบสื่อเกมส์	92
ตารางที่ 43	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนที่รับสื่อเกมส์ในด้านความชอบ หรือไม่ชอบภาพของสื่อเกมส์	93
ตารางที่ 44	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความชอบ หรือไม่ชอบสีของสื่อเกมส์	94
ตารางที่ 45	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความชอบ หรือไม่ชอบขนาดของเกมส์	95
ตารางที่ 46	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะ ตัวหนังสือของสื่อเกมส์	96
ตารางที่ 47	แสดงร้อยละของเด็กนักเรียนในด้านความเข้าใจเนื้อเรื่อง ของสื่อเกมส์	97
ตารางที่ 48	แสดงสื่อต่าง ๆ ที่เด็กนักเรียนต้องการในการรับความรู้เรื่อง กฎหมายแรงงานเด็ก	98